Vigfús Jónsson,

Barna-ljóð.

Barna-Liood

ordt af

Sal. Sira

Vigfusa Johnssyni,

fordum Presti at Stød i Stødvar-Firdi i Sudur-Parti Mula-Syslu.

Med Liuflings-Lag.

Kaupmannahøfn,

Prentud af Hofbookþryckiara Nicolasi Moller.

1780.

Goodfuusi Lesari!

Barna-Liood þau, er Modurbrodir minn sal. Sira Vigfus i Stod ordti 1739, þá eg var hiá hanum til Læringar, og hanum fæddiz hanns fyrsta Dóttir, Gudridur at Nafni, varo mer sva giorsamliga ur Minni lidin, at traudliga mundi hafa vidkannaz, þo einhver hefdi sagt mer, at hann þau ordt hefdi. Enn þá mer nu kom fyrir Siónir su Uppskript af þeim, sem Syslumanninum i Rangárvalla-Syslu Hra Johni Johnssyni hefir þoknast at senda mer med Post-Duggunni i Ar, ránkadi mig eigi einasta strax vid, ad Sira Vigfus i þad Sinn þvilkt Qvædi samit hefdi, jafnvel þo eigi vitt, ad þat nu nær i 35 Ar, sem eg hefir erlendis verit, hafi nockurntima komit mer i Hug; helldr og einnig munda eg heilar Vísur ur þvi, þegar Upphaf þeirra las, hvareptir

eg vogad hefi at umbrenta sǽtinum Ordum, enn þó ásamt latit hin standa hiá, er ádr stódu *). Mer fellu ásamt vid þetta aptr i Minni leingi gleymd Látinu-Vers:

"Anni Milleni, Septingentique noveni,
"Sex & erant noto lustra peracta Deo;
"Edita sub lucem mihi Filia vagiit infans,
"Non temnenda sui spes, *Goderida*, patris.
"Ter vero decimum, binos si subtrahis, annum,
"Vixque duos menses, tunc ego natus eram.

er eg heyrdi þeim sæla Manni af Munni verda skommu eptir Fædingu Barns þeßa, hverri hann þvi fremur fagnadi, sem ádur hafdi óttaz, vegna mikils Misnunar á Aldri þeirra Hióna, at hanum eigi mundi Barna audit verda. Vers þeßi synaſt vera Byrjun edur Uphaf á Qvidlingi nockrum,

*) Rector **Thorlacius** hefir gefit mer þá Avísun, at Modurbrodir minn sal. kannſkie hafi, til at skrifa þetta, dregit Dæmi af *M. Antonii Mureti* Institutione pueriliog Sententiis ad Marcum Antonium fratris f. sem finnaſt i hanns Poemarum variorum Lib. II. 59. 60. ed Lipf. 1672. p. 124–161; hvad eg eigi tel ólikligt, þar hann hafdi **Muretum** ásamt nockurum ødrum fyrri og seinni Allda Látinu-Skálldum idu'iga um Hønd. Enn miøg litit, eda nær alls ecki, hefir hann af **Mureto** tekit. Kringumſtædur Rit-Efnis beggia þeirra varo ogſo miøg sundurleitar; þar hiun sidari skrifadi handa Bródursyni sinum, sem ætladur var til Lærdoms-Idkana og Embætta i Utlondum, enn hiun fyrri handa Dóttur sinni uti á Islandi.

rum, um sama Efni, á Látinu; enn hvert hann sídan hafi meira af hanum ordt, edur hann til Lykta leidt, er mer nu ur Minni lidit, þo annars giørla muni, at hann eigi misg laungu eptir, einsog optar bædi ádur og sydan, skrifadi lángt Bref i Latinu-Versum til Frænda ockar Sira Johns Gissurarsonar, hvør þá var Prestur at Haalsi vid Hamarsfiørd, og sæmiliga gáfadr til Skálldskapar á þá Tungu.

Enn Eptirlæti þat og Yndi, sem eg um Stund hast hefi af at risia þetta upp fyrir mer, hefir hvatt mig til at láta hit i øndverdu áminsta Qvædi prenta, fyrst i þeirri Von, ad þad mundi geta vordit Ættmønnum ockar Sira Vigfusa Sal., og kannskie nockrum fleirum uti á Islandi, er þat eigi ádur seit eda heyrt hafa, at nockurskonar Skemtan eda Hugvekiu. Og þvi næst vegna þess, at mer virdriz Efnit eingu midur lagit til Sidfrædis, enn þad er i sumumhverjum Qvidlingum þess Kyns, sem prentadir hafa verit uti á Islandi bædi á fyrri og seinni Timum; enn um Skálldskapinn i þvi kaun eg eigi at dæma, þar nær alls ecki hefi tamit mer þá Iþrótt. Þó hefir mig til þessa framar ødru uppørfat, at mer þótti þat betur sama, og meir sambióda Packsemi þeirri, sem eg sannlega á hinum sæla Sira Vigfusa at endurgiallda, fyrir nákvæma Uppfræding i fióra Vetur, hver mer hefir æ sidan at mestu Gagni komit, at eg nu strax, þó eigi væri nema med þessu Lytilrædi, byrjadi at auglysa Skylldu mina, til at

giøra nockura Minning hanns, helldr enn at láta þat með øllu bíða, þángat til aðrar Sýslanir ledu mer Tómstund til, eptir minn Aformi, at láta á Prent utganga hanns Paßiu = Hugvekiur utaf Hallgrims = Psalmum (af hverjum eg fra Náungum minum og øðrum goðum Vinum á Islandi hefir fengit nockrar Uppskriptir, og meðal þeirra tvær með hendi siálfs hanns), allrahelst þar árlega hnignandi Kraptar giøra mer það miøg efasamt, hvert Guði muni þóknast at unna mer so leingi Lifs og Heilsu, at þeirrar Gleði nióta meigi. Enn góðir menn vona eg virði þetta, eins og þat er meint, og fyrirgefi, þo með Roskum finna kunni, at mer, eptir Fraveru frá Islandi nær um fullann Manns = Alldur, hafi helldur ófimliga tekiz at rita þetta á vora Tungu.

Kaupmannahøfn,
þann 1 Junii 1780.

Jóhn Eiriksson.

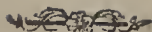

Urinn hafdi eg alls å Baki åtta ysir Tu gina tvenna, þå hid fyrsta fieck eg siena, af mier komna eina Doottur.

Hana eg took og taladi þannig, Sæl, velkominn! siertu ad vysu, skaplig Kind af Gudi gesin, Uppfylling minnar Æfi-Søgu.

Synda minna sie eg Meniar, berlega å Barns-Grååt þynum, Jllsku-Root er Upphaf Mædu, þvi er skylldugt þier eg dilli.

Pad verdur mier þå ad Ordi, fyrst þegar þu fer ad æpa, Gud þig alldrei giallda låti, mysksunsamur, minna Synda.

Ertu nu komin inn i Heiminn, nockud meir enn Nætur-Giestur, enn hvad margar mttu ad gista, hann veit sem þig hefir skapad.

Ertu nu fyrsta ytt fra Landi, a Olgu-Sioo Alldarinnar, hvad merg, eda hvadan, kiemur, a þig Bœrann, er hia Gudi.

Ertu nu fyrsta inni geingin, Velundarhuus-sed villugiarna, hann sem hefir Heiminn unnid, adstodi þig uut ad rata.

Nu ertu ordinn nyr Stridsmadur, Endurlausnarans undir Merkium, Siai hann til þyn, so þu eignest, þyna Saal i Polinmæde.

Æfinn manns er oll ad sønnu, Eymdafull og skarra Daga, þoo er langur Lasta-Tiiminn, og Hlid ermioott til Himna-rykis.

Gud gefi þu getir ratad, þetta innum þraungva Portid, og vardveitist a Vegi riettum, þangad til ad þu uppleysir.

Auki sia þig endurfæddi, Endurfædingar i þier Krapta, Truuar so ad tendrist Lioosid, og Avoxt beri alla vega.

Ei veit eg hvert audid verdur, ad eg vid þig Ordum skipti, þau þegar ad þu fær skilid, og Andsvør gefid aptur æ mooti.

Þvi vil eg at þetta liggi, eptir hiæ þier ef Alldri næir, þad þu skallt af Þæanka øllum, oottast Gud og elska bæde.

Eigi ættu Audi ad fagna, ei Høfdingia Hilli storri, ecki rykum Æettarmønnum, hvari margur Hælis leitar.

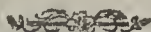
Hverninn kantu þæ ad þryfast, utan Gud þu eiger Fødur, enn hann hefir alldrei brugdist, þeim sem hafa þocknast henum.

Herradooms er hanns i Valldi, Audur, Heidur, Afl, og Giæfa, siæalfur er hann sinna allra, mikil Laun og mæta Skieldur.

Þess vegna skal þad nu gæanga, eitt fyrir þier undan hinu, ad þu Ord og Andsvør Drottins, ydkir medan eydist Lyfid.

Þad er skyrust Skiemtan Manni, Dyndis i aumum Høgum, Huggun gilld og heilnæm Regla, Pryde, Afl, og Yfirvinning.

 Gud

Gud bid eg þier gefa virdist, nyta Gaafu Nattuis og Menta, i Lærdoominum lostugt Hiarta, og Avext i ollum Daadum.

En þad dugir ecki ad læra, utan fylgi Otti Drottins, hann ad elska og honum treysta, Idkananna er einka Bruukun.

Sa sem þeckir þad hid gooda, elska mun þad og umfadma, hann sem elskar, hann vidleitast, riett ad þocknast þeim hann unni.

Ad Gud þeckir og þig sialfa, þarmed Heim i þridia Maata, næsta mikil Naudsyn kresur, ef klacklaust villtu komast hiedan.

Ef gudrækin villtu vera, maattu buuast vid Mootlæti, af þvi aattu og ad venia, þig vid þad, ad þola nockud.

Ef gudrækin villtu vera, þaa verdur þu þier ad neyta, og þad ecki allt ad sæma, sem þier kann til Sinnis vera.

Ef Gudrækin villtu vera, vyst maa þier ei vaxa i Augum, Glis Veralldar, Geingi og Audur, saum tveimur tekst ad þioona.

Ef

Ef gudrækin villtu vera, huxadu um þig hendi alldrei, forhuxad þad fær þu vitad, Gudi vera giort til Stigdar.

Ef Gudrækin villtu vera, flya skalltu ad forsmaa annann, enn þig hallda, øllum fremur, oover- duga i Augum Drottins.

Ef þu hittir, sem opt kann vera, blydmæl- ugann Bakvaskara, læt þu vel yfer hanns Vina- laatum, enn set traustann Laas aa Tuungu þyna.

Eitt er hid mesta Meistara-Stycki, omiss- andi i øllum Greinum, Munninum haga mæatulega, þad er vandi ad þegia og tala.

Elska Sannleik i øllum Hlutum, hann med- kiendu hvad sem gilldir, annadhvort þegar Æra Drottins, edur Velferd annars vid þad liggur.

Þoo skalltu ei vid Prætinn kieppa, opt hefir Vandi af þvi risid, ef hann lætur sier ecki seigiast, villist hann, en vertu afsokud.

Einguun laattu Ord þyn liggia, til Ovird- ingar nie Ogiedþecknis, enn brukadu alldrei Blyd- yrdi mikil, þau plaga ad fylgia folsku Sinni.

Vertu

Vertu hoogvær og varast Deilur, enn ef Ordum mætu ad skipta, skrafadu sæut, med skynrum Rekum, yrdstu þoo alldrei vid Orædvandann.

Brukadu alldrei Breytni i Ordum, Spottid fylgir Fordilldinni, enn ofurbuuralegt Ordatiltæki, hæfer þo alldrei hæversku Foolki.

Lofa ei miklu, enn læt ei bregdast, þad sem þu hefir heitit eitt sinn, eptir þinn Munn skal alldrei finnast, Osannindi nie Orda-Skvaldur.

Hvad æ þig vinnur, hvad þu tilhneigist, hvørnenn þu villt þyna Hagi tilsetia, hvad þu elskar, hvøriu þu treystir, gloosadu ei fyrir Ganta hvørium.

Lofadu alldrei Lesti annars, Þøgn er betri, þoo i Mæta, Hræsni kellum vier hvørs manns Skiækiu, enn Þøgn er sialldan æ Þyng borin.

Fordastu Roog sem Fiandann siælfann, og slæ þier fræ øllum Sladur-Tuungum, hiæ Villudyrum vil eg buua, helldurenn soddañ Hæska-Ondum.

Forvitni, Grunsemd, Fielag Skrafinna, Lausfiani, Mælgi, liettferdug Skiemtan, Truugyrni, Fals og Fleckadrættur, eru Rætur þær, sem Roogurinn vex af.

Jllum gief þu Eptirdæmi af þier gott, enn aungum Hneyxli, þoo ſkalltu eigi þar til ſigta, ad Heilagleik þynum hæle adrer.

Einfolld vertu eins og Duuſa, Heggorms þar hiaa hafdu Slægdir, hæll er mørgum Heimſins Qvidur, Sæll er þvi hvør ſig Goodann geimir.

Stoduglyndi og Stryd vid Holldid, ef Guds Otta i þier fylgir, muntu ei, þoo miſtaſut falli, ſneipulega Sneiding rata.

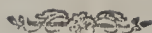
Þegar þu fær ad þeckia Heiminn, finna muntu ad faſt er eckert, uppaa þad ſem ætla meigi, hann er eins og Hafid i Logni.

Treyſtu Gudi fyrſt og framaſt, ſydan ſkalltu ſiaalf þig vara, og þoo um aungann illa meinir, eigdu ei mikid under neinum.

Gott er ad hafa goodra Manna, Hylli og Aſtir hvad ſem gilldir, enn ſaladu þaa med Flenſi alldrei, og haf ei Von aa Hefdingiunum.

Godum alltyd gott til verdur, þo ad vonder þrycki Æru, þvi er beſtur þeſſi Vegur, ad vanda ſig og vera ſtillinn.

Far

Þarfyrir ef þig vill locka, Volldugur til Verka liootra, Kiærleika hanns kaup þu alldrei, fyrir Sooma og Samvitsku þyna.

Vertu ei framfus þar Fyrirmenn sitia, hætt er Fatækum vid Hofdingia Bordid, heyr oogiarna Hollda Laummæli, þar er eingi kiendur sem hann kiemur eigi.

Enn ef goodu er ad þier vikid, lattu þier ei leingi streigia, Hofmoods kienna þau Herralæti, og færa med sier Forsmaanina.

Haatt skalltu fyrir þier hura alldrei, Naser rak þad nidur aa sumum, Saa aa flatri Folldu liggur, hefir ecki hvadan hann detti.

Heimskur Madur i Hefdar = Sæti, Asni er med Eyru af Gulli *), enn Laagur saa af List forstendur, Gardinn sinn mun giøra frægann.

Ef þu mikid aa þig lytur, maattu vita þier vysann Hneckir, Andvaraleyse er Uppphaf Fallsins, og Hofmoodur Hresuninnar.

Vertu ætyd Ysermønnum, med aud- miukri

*) Adur var skrifat: Eyrna = Gulli.

miukri Lotning Undergiesin, þynum Lykum þæg, vidfellin, Aumum œstar og goodvikin.

Ecki sakar þoo Orœdvondum, synir œ þier Siergiædi nockud, so mœttu fordast Selskap þeirra, betra er audt Ruum, enn illa skipad.

Sier ad lifa syniſt Morgum, hentugt vera, og hallda af þvi, enn vier kellum þann allra beſtann, sem odrum iafnan er þioonandi.

Hirdtu alldrei hvad Heimskir gambra, og virdtu ad aungu Vinskap þeirra, þar er lyka Lof i falid, ad geta misþocknaſt Manni vondum.

Ad hilma yfer hinn Ofrooma, Kiærleik goodann kalla margir, þetta œttu þoo ad varaſt, Akurmadurinn Orminn vermdi.

Vertu ei giefin fyrir Virdingunum, ſialfar fylgia þær Sidgiædinu, fordaſt optlega ſrekaun Bidil, enn hænaſt ad þeim, ſem hirdir ei um þær.

Eitt er lyka athugande, ad vera ei ofvandur ad Virdingu ſinni, hœdver Grunſemi hier af ſprettur; þeſſi er von *) ad þiggia Friettir.

Attu

*) Adur: Peſſ er Von.

Attu þvi þetta allt ad varast, so grandvarlega gængir i ollu, ordinn er Blettur æ Ædi goodu, ef þu velkist i vondum Roogi.

Lyka er Snertur af Losaædi, Oonytin-Rellt æ adra Bæi, þad sæ eg alldrei Siduga brnuka, misiafnt skartar margra Gaman.

Ef þier kann til Eyrna berast, ad einhvert um þig illa ræde, drep þu hanns Aræs med Dagfars Prydi, enn læt ecki vydar vid þig koma.

Tak ei mieg hardt æ Hrøsun annars, Kannskie þig vidlykt kunni ad henda, hlacka ei yfir hanns Oferum, eingi er betri af annars Falli.

Eg sæ þrent Lioott æ Æfi minni, og alldrei heirdi eg af þvi raupad, siduga Mey i Solli Dreingia, Konu druckna, og kieptuganu Inglyng.

Vitur er sæ sem vyslega geingur, so eru Hyggindi sem i Hag koma, Forsiælum duger fyrri Varinn *), enn Heimskann svikur hinn sydari.

Ef

---

*) Adur: Fyrrirvarinn.

Ef vandasamt eitthvad villtu byria, gief fyrst Giætur og grunda ad þvi, hvad *) þad rentar, ef riett vel fellur, og hvar vid lendte, ef vesta tækist.

Ef su Vogunin virdist meiri, enn Avaxtar er til Vonin, helld eg betra heima setid, hægt er heilann Vagn til Huuss at draga.

Huxadu um hvad Hyggner seigia, og hend þad upp sem Hænan Kornid, Viturt Ord i Tyma talad, dyrara er, enn Diasn af Gulli.

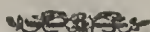
Milli Svalls og mikillrar Nyssku, mioor er sumum Medalvegur, hvad sem fyrir honum vykur, hefir ætyd illa giefist.

Vel þier ecki Vini marga, þeir eru bestir þá vel geingur, alla skalltu þo elska af Hiarta, og Ovinskap á eingum hafa.

Tem þeir æ frá Ungdoominum, Stodug-lyndi med hreinum Huga, Vinskap þetta vel mun geima, enn Skialldan elldast Skoola-Brædur.

Ossa

*) Adur: hvørt.

Offa og Neidi ættu ad fordast, Ordsøk er þad til Yfirsioonar, æ þeim Boda ætla eg margir, skadlegt hafi Skipbrot lidid.

Huxa ei um hentugt Færi, til Hefndar æ þynum Hatursmanni, giørdu hønum gott i øllu, enn alldrei illt, þo orka meigir.

Gyrnstu alldrei þad gietur ei feingid, þad er ad auka sier Droosemi, þier skal linda þitt Hlutskipti, sa hefir noog sier nægia lætur.

Hvør sem lætur sier Huginn fallast, hann er farinn i hvøriu Bæangi, enn Poliumædin Prautir allar, yfurvinnur, og alldrei bilar.

Ecki hlyder Offa-Kiæte, Høgum vorum i Heimi þessum, Fibla Hlætur er Fanta Ædi, Sorg og Glede sie i Hoosi.

Huxadu, þæ vid Hag þinn fellur, ad Haming-ian kunni Hneckir rata, sydur mun þæ Sælldin ginna, eda Hrygdin of miøg beigia.

Eckert er fast i øllum Heimi, utan Dygd med diuupum Rootum, vel hana þvi, enn vird þu annad, eins og være þad utan vid þig.

Pakka

Þakka Gudi þá vel geingur, eins lyka i Andstreiminu, hann veit hvad oß hagar betur, og elskar, þá hann agar, Barnid.

Eitt veit eg Heimsku allra mesta, og sjá hana þoo til sumra Manna, ad láta st mikill af Laani annars, hvörium er næst þad hann er siálfur.

Heimskir Lofa-Hoflátungar, þykiast miklir þá þeir státa, enn Ohreinmenska er Artinn Sviina, Svei þá bádum med sinu Virding.

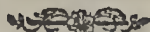
Eins skalltu vanda Æru þyna, þo eingi Manna ad þier hyggi, alldrei fannst þat foolstu ecki, Gud og Samvitskann giætir ad ollu.

Avirding þyna ætyd jáata, og bid þá Forláts sem braustu á mooti, Mørgum þykir þar mikid fyrir, þad er þo Vegur til Vidriettingar.

Láttu þier ei lyka midur, Umvøndun af ærlegum Manni, Høgg hins Vysa hugnest betur, enn liettferdugra Lof i Eyrum.

Truu og Hlydni tvær eru Systur, sem haga sier vel i Huusum øllum, ef þeim fylgia Ydni og Otti, muntu Huusbændum hugnast þynum.

 Hier

Hier ad stidie Hønd og Munnur, med Æru og Dygd i øllum Stødum, framdregur þad, ef Fatækt kiesur; Skyn ꝏ Gull þo i Skarni liggi.

Þad sem þu ꝏtt til Þarfa ad læra, stundadu vel ꝏ Ungu Arum, Æskan skapar Æsina Mannsins, leingst byr Kiered ad Lucktinni fyrstu.

Sꝏ er Onytur, sem eckert kunni; Sꝏ kann eckert, er eckert lærdi; Sꝏ lærdi alldrei sem liek sier alltyd; þad skal dyrt kaupa, sem kostar mikid.

Fatækt og Audur falla misiafnt; Metord og Vinsælldir vykia þareptir; enn Kostir þeir, sem komstu yfir, fylgia þeir ætyd, þoo fari annad.

Haf þu ætyd eitthvad ad giera; Illt lærum vier med Idiuleise; þꝏ er Satan med Þaunkum vondum, ꝏ allar Sydur ꝏstormandi.

Innfell vond ef ad þier koma, so sem christna menn kann ad henda, lꝏttu þau alldrei um sig buua; opt verdur Elldur af einum Neista.

Þꝏ

Þaa skalltu stunda þyna Kallan, og hafa þier vid Huginn fastann, bidia Gud og brioota Heilann, hanns i fegrum Helgidoomi.

Hiermed er ecki hæversk Skiemtan, lostud, eda Leikur i Hoofi, þad er betra enn þungt Hugferdi, af tvennu illu skal taka hid minna.

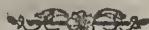
Þad er Midpunctur, Upphaf og Endir, i øllu þessu ædur sogdu, ad temia synar Tilheigingar, annars er Daudum Draumur sagdur.

Huxadu ætyd um þinn Dauda, ei byda sumer Ellidaga, bunstu daglega vid Bæna þynum, og muntu so loksins fara i Fridi.

Ad Drauma-Þvættingi dærlegra Manna, giæti adrir; enn Gudi treystu, huxadu þynir Hagir sien, i hanns Forsioon allirsaman.

Vertu alldrei so ant vidlætin, ad þu Bænina undanfellir; Su skal myn hin sydasta vera, Aminning vid þig Elsku-Doottir.

Far þu æ Stad, i Fridi Drottins, ræduvsnd fram i Rauna-Heiminn, þad sem brestur æ þessar Reglur, upp bid eg finni Andi Drottinns.

Þad skal mynum Molldar-Auka, Æra og Gledi, ad þu gængir, æ Guds Vegi alla Daga, og upprysér hrein æ effsta Deigi.

Gud sæ sem þig giørdi i fyrstu, aptur keipti og endurfæddi, Avaxti þig i øllu Goodu, til Heidurs synu heilaga Nafni.

So þu vaxir ad Vitsku og Arum, Guds Vinættu og goodra Manna, og so blyser alla Daga, Kier til Heidurs i Huusi Drottins.

Hann sem hefir mitt Hæli vered, milldelega fræ Moodur-Knienum, og leiked vid mig sem liufur Fader, taki vid þig Tryggda-Foostur.

Varne Slisum, verndi og hlysi, Næd æ leggi og Raunum bæte; styrki vel i Strydi øllu, og sendi Hiælp i hentugann Tyma.

Og þæ loksins ertu komin, ad Takmarki Ara þinna, lyksamur þig læti finna, Hoox uutvalldra i Himnaryke.

Allra Drottins Barna Bænir, eitt i Amen yfer þig falli, i frægu Nafni Fødur og Sonar, hier med lyka Heilags Anda.

Nuu

Nu hef eg vandad þier Veggu-Kvædi, enn Skil þad a þig i Skiemtunarlauninn, ad þad geimir, ef giesst þier Alldur, hvert eg er lyss, eda Lyk i Molldu.

Amen.

